

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Opera S. Matris Teresae De Iesu Carmelitarum Discalceatorum et Discalceatarum Fundatricis

In duas partes distincta

Continens I. Viam Perfectionis. II. Castellum Animæ siue septem
Mansiones. III. Exclamationes, vel Meditationes animæ ad Deum suum ...

Teresa <de Jesús>

Coloniæ Agrippinæ, Anno M.DC.XXVII.

Mansio Quarta.

urn:nbn:de:hbz:466:1-37994

MANSIO QVARTA.

Tribus distincta capitibus.

CAPVT I.

AGIT DE DIFFERENTIA, QVAE EST INTER GAVDIA VEL
tenetudines in oratione haberi solitas, & inter gustus. Refert, quantam sibi attulerit
voluptatem, intelligere, quod cogitatio & intellectus inter se differrent. Hu-
ius capituli lectio utilis esse queat ijs qui in oratione
valde distracti sunt.

VT de quarta mansione aliquid scribere incipiam, necesse cumprimis est id quod dixi, Spiritui sancto inquam me comendare, eumque rogare, ut in illis quae deinceps dictura sum, loco meo loquatur, quod de de ijs quae adhuc restant mansionibus, aliquid ita dicere queam, ut me vos intelligere possitis. Iam enim materia supernaturalis esse incipit, atque ipsa quam difficillima explicatu est, nisi Maestas ipsius in partem veniat, uti alio loco dicere memini, ubi tantum scripsi, quantum tum potui comprehendere, anni sunt plus minus quatuordecim: quamuis autem nunc temporis, paulo plus lucis, ad illas gratias, quas animabus nonnullis Dominus confert, intelligendas habere videar; aliud tamen est easdem sentire, aliud easdem verbis exponere. Faxit id Maestas eius, si modo aliquis inde fructus sequi possit; si vero nullus, minimè faxit.

Quod autem haec mansio loco, in quo Rex residet, viciniore sit, hinc magna illius est pulchritudo, resque tam iucundae tum visu, tum intellectu, in ea sunt, ut intellectus nimis quam impotens sit medium exco- gitare saltem aliquid ita enucleatè ac perfectè de ijs dicendi ac proferendi, ut non adhuc valde obscurae maneant ijs qui rem experti non erunt; qui verò experientiam habuerit, facillè eam intelliget, praesertim si magnam habuerit. Ut verò quis ad hanc mansionem pertingat, videri posset necesse esse, diu in prioribus illis mansionibus egisse. Quamuis autem ordinarium sit, ut in ea, quam iam supra paulò descripsimus, aliquantulum egerint, tamen haec regula non est certa (quemadmodum iam saepius audisse ex me potestis): largitur enim hanc Dñs, quando, quomodo, & cuicunque voluerit, utpote bona sua & propria, & ita ut nulli iniuriam inferat. In hanc mansionem rarissimè venenata animalia ingrediuntur; & si quando ingrediuntur, adeò non damnum inferunt aut noxam, ut etiam fructum & lucrum adferant. Equidem ut multo melius

ac sa-

Cur spiri-
tus Sanctus
opem S. M.
imploret.

Mansionis
quarta
splendor.

Bonum est
animalia
virulentia
in quartâ
mansionem
venire.

ac salutaris ducio, quod hæc animalia huc subeant, & in hoc orationis statu aliquod homini negotium faceant. fieri enim posset, ut etiam quos Deus dat, gustuum adminiculo diabolus hominem, nisi aliquæ tentationes intercurrerent, deciperet; & magis per illos noceret, quam per has, nec tantum anima ipsa lucrum faceret, saltem contingere posset, ut omnibus, quæ ei merendi occasio sunt, sublati, ipsa velut in communi quadam absorptione & ebrietate, illo agente remaneret. Neque enim quæ adeo securum puto, semper in vno eodemque esse manere, nec irem possibile mihi esse videtur, ut hoc exilio durante, spiritus Domini semper vnus & eadem sit, aut in Esse vno maneat.

*Gaudium
ac gustum
discrimen.*

Ut ergo id quod me tractaturam dixeram, aggrediar, videamus quod sit gaudium ac gustum in oratione dari solitorum desideriorum. Gaudia, (ut mihi quidem videtur) dici possunt is motus quem nobis meditatio, & ad Deum orationibus nobis comparamus; quæ natura nostra ortum habet, Deo tamen ad hanc concurrente & adiuvante (quod intelligi quoque debet de omnibus quæ dicam, quia nihil in ipso possumus.) nascitur autem is ex ipso meritis pio & virtuoso opere agimus, & nostro cum labore lucrati, velut eius mercedem ac stipendium videmur. Et sanè, meritis gaudium sentimus ex eo, quod id genus operum & operibus nos applicauerimus. At, si rem penitus inspiciamus, ceteris isthæc gaudia etiam alijs multis de rebus, quæ nobis hac in terra evenire possunt, haurire poterimus; veluti, cum alicui inexpectato magnam in qua hæreditas, præter spem, in sinum quodammodo decurrit: item, cum repente & inopinantibus nobis occurrit aliquis, quem singulari amore complectimur: item, cum aliquod magni momenti negotium, & opus eximium, quod omnium ore celebratur, laudabiliter & ex animi contenta successit: item, cum alieni maritus, frater, aut filius, quem demeritis audierat, vivus & valens subito videtur. Vidi ego nonnullos, præ gaudio magnitudine lacrymantes; quod & mihi aliquoties factum est. Quæ admodum verò hæc gaudia naturalia sunt, sic mihi & illa, quæ ex divinis percipimus, esse videntur, nisi quod longè nobiliorem illarum remque hæc originem habeant; quamquam nec priora illa mala sunt, sed à natura nostra originem sumunt, & desinunt in Deum: gustus vero Deo initium habent, natura autem eos sentit, ipsæque oblectantur; & fruuntur, quàm ij quos dixi, & etiam amplius.

*Gaudia
unde nas-
cantur.*

*Hæc etiam
alijs de rebus
capimur.*

Quàm, ô Iesu bone, desidero hic meam possem mentem explicare, ut, quod hic dico, intelligatur: quod videam (prout mihi quidem videtur) notabilem inter utrumque affectum differentiam, & cantumque mihi non habeo, ut, quid velim, possim declarare. Ipse id faciat Dominus. Venit hic mihi in mentem versiculus cuiusdam, quem in Officio per-

ultimi Psalmi extremo recitamus, qui sic habet, *Cum dilatasti cor meum.* hi *Psalm. 118.*
 qui multam rei huius habebit experientiam, satis hic erit, ad intelligendum quæ sit inter vtrumque affectum differentia, in expertus verò longè plura opus habet.

Gaudia illa quæ dixi adeò non dilatant cor, vt in plurimum ipsum potius non nihil stringere & coarctare videantur, etiam si inde oriantur, quod aliquid Dei causa quis fieri videat, ad quæ & lacrymæ quædam angustiantes accedunt, quas vehementia passionis aliquo modo elicere videtur. Equidem de id genus animæ passionibus parum scio (& si scirem, fortasse sensa animi mei melius possem exponere,) nec non de omni eo quod est sensualitate, atque naturali nostro affectu procedit. sum enim admodum rudis & stupida: Etenim, si, quomodo hæc transferim, intelligerem, satis mentem meam iam declarare possem: certè magni in omnem partem refert, scientiam habere, & litteras nosse. Quod autem ipsa quoad hunc statum, quo ad hæc, inquam gaudia & voluptates quæ in meditationibus habetur, per experientiam noui, hoc est: si quidem ob aliquod passionis Domini mysterium lacrymari incipiebam, non prius à lacrymando cessare poteram, quàm caput plorando defatigassem; si verò ob peccata mea lacrymæ fluebant, eodem planè modo in illis me habebam. Sanè, magnam mihi Dominus quoad hoc gratiam præstabat: neque enim inquirere iam volo aut excutere, ytrum horum sit melius, sed tantum vellem aperire posse, quod inter vtrumque sit discrimen. Ob hæc, aliæque id genus, lacrymæ ac desideria hæc nostra aliquando causantur, ad quæ etiam iuuat ipsa naturæ pronitas atque hominis dispositio; sed tandem, vt iam antè dixi, in Deum ipsum desinunt. Nihilominus, quamuis hoc ita sit, sanè pro magno reputandum est, modò adsit humilitas, vt sciamus, non propterea eas meliores esse, quòd intelligi ac dignosci nequeat, num omnia hæc reuera amoris effectus sint; & quando sunt, donum Dei. Vt plurimum huiusmodi deuotiones habent animæ quæ in prioribus mansionibus agunt; quòd continuò quasi, per intellectum operantes, in discurrendo & meditando occupatæ sunt: & bene faciunt; plus enim ipsis non est datum. Quamquam non malè facerent, si subinde se ad aliquod tempus, in actibus amoris eliciendis, & Dei laudibus celebrandis exercerent, de quæ illius bonitate, & de eo quòd ipse sit qui est, gauderent, denique illius honorem & gloriam quàm maximè desiderarent. Et hæc omnia quidem prout poterunt: hoc namque voluntatem mirum in modum excitat. Cum verò Dominus illud ipsis dabit, videant magna cum circumspectione, ne ipsum, vt solitam haberi meditationem perficiant, elabifiniant. Quia verò alijs in locis pluribus de hac ipsa re egi, hinc de illa nihil hic dicam vltius: hoc solum vos monitas volo,

*Dilatatio
cordis à
quibus
gaudijs
promeniat.*

S.
Theresia

Opera

IN VI
lib.

*Amor Dei
in quo con-
sistat.*

vt in hac via multū progrediamur, & ad mansiones ad quas adspiramus
perueniamus, non tam in multa cogitatione ac meditatione, quam
to amore remissam esse; quocirca id demum me suadente faciente,
ad amandum vos magis excitabit. fortassis nescimus adhuc, quid in
re: quod mihi mirum non videbitur. amor quippe non in amplius
consistit, sed vt maiori cum resolutione & firmitate Deo in omnibus
cercere desideremus, & quā possumus maxima contentione, illum
offendere procuremus, eumq; quā feruentissimē rogemus, vt filii
vnigeniti honor & gloria semper crescat, Ecclesiaq; Catholica
termini latius extendantur. Hæc sunt amoris indicia & signa. Non
putare, id ita necessarium esse, vt nefas sit vos aliud quippiam cogitare
si vel paululum mentem alio diuerteritis, ilico totum perditum esse
sanè nonnumquam ob id genus cogitationes in angustiis hæsi, vt quæ
verterem nescirem; at, iam quatuor plus minus anni sunt, ex quo
perientiam intelligere capi, cogitationem vel imaginationem (vt
id intelligatur) non esse intellectum; cumq; virum doctum, numquam
sic sensissem, consulerem, is mihi ita se rem hanc habere, affirmauit,
mihi non mediocri gaudio fuit audire. quod enim intellectus ex
potentijs vnā sit, valde me cruciabat, quod is subinde ita lubricus
cogitatio verò, vt plurimum tam celer & volatilis est, vt eam solū
ligare & continere possit; quando scilicet sibi ita nos alligat, vt à compo-
huius vinculis quodammodo solutæ videamur. Vidi ex vna parte
dem (prout mihi videbatur) potentias animæ, Deo occupatas, & non
recollektas esse; ex altera verò parte, cogitatio mirè distracta & rui-
ta, me penè mentis impotem reddebat. Tu Domine vt bonum, & in
ritum nobis interpretare ingentem illam, quam in hac via, ob
defectum, patimur angustiam & laborem. Illud verò pius est, quod
cogitemus plura nobis scienda non esse, quā solū de te cogitare.
nesciamus eos qui hoc intelligunt percontari, & quid percontandum
non intelligamus. vnde magnis interim laboribus & pressuris nos
zari necesse est, quod nos ipsas minimè intelligamus, & quod malum
non est, sed bonum, ingentem esse culpam arbitremur. Hinc porro
torum orationi deditorum afflictiones & cruces, & quod de interioribus
mi angustiis conquerantur (illorum saltem qui docti non sunt) non
habent: hinc quoque nascitur melancholia, & valetudinis destructio
demum totalis eorum quæ vsurpant exercitiorum omisio: idque
quod non considerent, interiorem quoque mundum esse. Quare
caeli motum sistere & retinere non valemus, quin id omni velocitate
quā citissimè feratur; ita nec cogitationem sistere possumus; itaque
omnes animæ potentias e contra adhibemus & impendimus, videmus

*Cogitatio
nos nemo
retinere po-
test.*

profus perditæ, ac male tempus impendere, cū in præsentia Dei agimus. Et forsan anima interea, in mansionibus ei vicinioribus, illi totaliter est coniuncta ac cogitatione deforis in castelli suburbij & pomerij agente, sexcentarum ferocium & virulentarum bestiarum incursus ferente; itaque magnam sibi hac vexatione meritorum segetem comparante. Quocirca non est, quod hoc nos turbet, aut vt Deum relinquamus: hoc namq; diabolus in primis spectat, & omnes inquietudines & afflictiones nostræ pro maiori parte inde promanant, quod ipsæ nos minimè intelligamus. Hæc quidem nunc scribo, simul tamen considero, quidnam modo in capite meo, quoad strepitus & tumultus illius, quos initio dixi, peragatur: vnde mihi propè impossibile factam est, scribere quod iussissim. Etenim ita ipsum turbatum est, vt hinc abrupti & præcipientes quidam fluuij per ipsum volui, illinc verò ex istis aquis multæ aues & sibila ruere videantur: idq; non in ipsa auditus cella, sed in superiore capitis parte, in qua principem animæ partem habitare ferunt. Satis diu super hoc reflexi & cogitavi, quod ingens spiritus motus, magna cum velocitate, sursum ferri mihi videbatur. Det Dominus, vt in ijs quæ sequuntur mansionibus meminerim huius rei causam exponere (hic namq; locus ad hoc cōmodus non videtur.) Et sanè fieri posset, idè hanc capitis conturbationem Dominum mihi immittere voluisse, quo id melius intelligerem: nam per omnem illius turbationem ac tumultum, nec in oratione mea, nec in eo quod modò scribo & dico, vllatenus impediō; sed anima in sua quiete, amore, desiderij, claraq; cognitione, valde integra est, & sibi constat. Si ergo in superiore capitis parte potior animæ pars habitet, quomodo ergo hæc illud non turbat? hoc quæ fiat, ipsa nescio; scio tamen verum esse quod dico. Tum, fateor, ipsum turbat, cū oratio sine suspensione est; quamdiu enim illa durat, nullum malum sentitur: verum nimisquam malum foret, si ob hocce impedimentū & turbationē omnia omitterem. Quocirca consultū nō est, ob ingruentes cogitationes nos turbari; at parum eas curemus: si enim à dæmone eæ immittantur, hīc ipse desinet, vltra quod moueat non habens; si verò ex miseria, quæ nobis à peccato Adæ mansit, ortum habeant, (vti reuera habent) cum alijs multis, habeamus patientiā, & propter amorē Dei ipsum feramus. Subiectæ non minùs sumus comestioni, somnoq; nulla vtratione ipsis carere possumus (quod sane nimis quàm laboriosum & durum est.) Agnoscamus ergo miseriam nostrā, & illuc tendere desiderio nostro anhelemus, vbi nos nemo despicat. Aliquando. n. me audiuisse memini, sponsam in Canticis id dicere. Et verè nihil. n. in tota vita hac nostra inuenio, de quo maiore cū ratione id dici queat: oēs enim, qui in hac vita haberi possunt despectus & afflictiones, cū conflictibus illis internis nullaten⁹ mihi cōparari posse videtur.

bb 2

Etenim

Dolores & strepitus capitis S. M. a. sris.

Ob cogitationes non oportet turbari.

Conflictus internorum gratiarum.

S.
Theresia

Opera

IN VI
tæ

Quando à
miserijs cor-
poris liberi
erimus.

Etenim qualibet inquietudo, turbela, ac bellum quodcunque tolerare potest, dummodò (vti iam antè dictum) pacem ubi viuimus inuenimus; sed, quòd à sexcentis, qui in mundo hoc sunt, laboribus quietis & liberationem habere velimus, & Dominus nobis quietis locum parare velit; & interea intra nos ipsas impedimentum maneat; non potest non esse permolestum, & propè intolerabile. Hanc ob causam nos, Domine, sustolle, ubi nos ista miseria non amplius despiciant, animam hæ interdum explodere & irridere videantur. Verum enim vita durante, ab hoc eam malo Dominus liberat, ubi scilicet ad perriorem mansionem iam peruenerit, quemadmodum, si Deus conuicta dictura postea sumus. Omnibus, credo, hæ miseria tantum tormentum infligent ac mihi; nec tantum alios, vti puto infestabunt, ac me, quod sem improba, ad annos non paucos infestant, quasi si de me ipsa vitam sumere velle viderer. Et quoniam mihi id ita durum & periculosum fuit, ac vobis fortassis tale id fore, existimo; hinc multoties ipsum meo, & nusquam non repeto, vt tandem semel vobis id perfectè predicarem, (vti res est, quæ necessariò obseruanda est) vt nos ea de causa inquietet & affligat, sed hanc molam perpetuò more suo ferri finem nostramque ipsa farinam in ea molamus, voluntate nostra & in semper operantibus. Huius impedimenti modo plus, modo minus sumus, pro valetudinis & temporum diuersitate. Misella vero quamquam nullam quoad hoc habeat, culpam, patienter ferat, quæ alia multa facimus; vnde hic patientiam habeamus æquum est. Etiam nobis indoctis satis non est ad plenam securitatem, quod legimus, aut alij nobis consulunt, vt scilicet cogitationes has parum remur: hinc omne illud tempus, quod rei huic amplius declaranda bisque hac in re consolandis impenditur, minimè mihi perditur. Verum, vsque dum Dominus nobis lucem dare voluerit, parum omnia profunt; sed necesse est, (quin & Maiestas illius vult) aliquam media quæ ipse suggerit vsurpemus, ac nos ipsas cognoscamus, & quæ debilis imaginatio, & natura nostra, nec non diabolus causam culpam animæ non ascribamus.

CAPVT II.

MATERIAM EAMDEM PROSEQUITVR, AC SIMILITUDINEM
quadam ostendit quid sint gustus, & quomodo eos ipsi consequi, nullatenus
procurando, debeamus.

HEm Deus meus, in quæ me ingessi! Iam tum oblita sum eam
tractabam: ingruentia enim negotia, & valetudo infirmior

diffimā in oportunitate, id iam me cogunt abrumpere; hinc, quoniam labilis sum memoriae, omnia indigeste inordinareque dicetur, quod quæ scripta sunt relegere nequeam. Imò scio, etiam quæcunque hæcenus scripsi, indigesta forsan & incondita esse: ita saltem mihi videtur. Videor dixisse, consolationes spirituales aliquādo, cum passionibus nostris permixtæ & inuolutæ sunt, & secum tumultuosos quosdam singultus trahere. Imò verò quosdam dicentes audiui, sibi etiam pectus per eas solitū coarctari, ita, ut etiam exteriores quosdam motus sentiant, eos ut compescere & reprimere non valeant: quin imò, tanta earum est violentia, ut ipsi & sanguis naribus erumpat, aliaque id genus satis pœnosa & afflictiva patiantur. De hac re nihil habeo quod dicam, quòd numquam illā sum experta: nihilominus consolationem aliquam omnia hæc adferre verisimile est, quòd (ut dixi) non aliò tendant omnia, quàm ut quis Deo placere, ac Maiestate illius frui desideret. Quod verò diuinos appello gustus (alibi namque orationem quietis eos nominaui) alterius est generis, ut faciliè intelligetis vos, quæ id ipsum Dei misericordiā expertæ estis.

Consolationum spiritualium vis.

Oratio quietis & gustus diuini idem quid est.

Quòd ut melius intelligamus, fingamus nos duos videre fontes, & duos scyphones, qui illorum aquā replantur. vix enim quidquam reperio, quòd oportunius & aptius aliquas res spirituales declarer, quā similitudo quæ ab aquæ proprietatibus sumitur. Cuius rei ratio est primò, quòd ipsa parum sciam, nec ingenium mihi, ita secundum sit ut me adiuuet; deinde, quòd erga elementum hoc mirè afficiar, hoc namque maiore cum aduertentia & reflexione quàm alia quælibet, sum contem-
plata. In omnibus enim rebus, quas tam magnus & sapiens Deus condidit, multa secreta & mirabilia includantur necesse est, è quorum consideratione fructum ipsi & utilitatem capere possumus; & sic facere verisimile est eos, qui illa intelligunt. quamquam in vnaquaque recula, quantumuis parua, quam creauit Deus, plura contineri existimem miracula, quàm ab hominibus intelligantur, esto vel formicula sit. Pono, duo hi scyphones diuersimodè ab aqua replentur. nam in vnum aqua à valde procul, per multos tubos & aquæ ductus laboriosè deriuata descendit; alter verò, in ipsomet fundo fons, & aquæ ortu cōstitutus, sine vilo prorsus strepitu ac murmure adimpletur; & si quidē eius scaturigo copiosa & abundans sit (ut illa qua de loquimur) postquā scyphon hic repletus fuerit, ingens inde rivus promanat, nullo ut aquæ ductuum tuborumue artificio opus sit; neue vmquā aquæ hic desinunt fluere, sed sunt perennes & aternæ. Aqua ergo, quæ per tubos & canales deriuatur, meā sententiā representat gaudia illa, de quibus ante egi, quæ per meditationē eliciuntur; quòd cogitationibus ipsis eadem educamus, creaturarum ad-

Aqua cur optimè res spirituales representet.

Creatura qua mirabilia continent.

Gaudia meditationis aqua cōparantur per tubos deriuata.

S.
Theresia

Opera

IN VII
libris

Gustus fontis perenni.

miniculo in meditatione videntes, & intellectum defatigantes; & quoniam nostra demum diligentia, illa procurantur, hinc strepitum videri excitant, si quando aliqua profectus repletio, in anima fieri debet, ut dictum est. In alio illo fonte, aqua ab ipsamet sui scaturigine, quæ Deo est, provenit; unde, cum Maiestas illius, dum ei visum fuerit, aliquam supernaturalem gratiam communicare voluerit, summa eam quiete, & maxime intimorum nostri ipsarum suauitate producit; & nescio quousque, aut quomodo. Adhæc, hoc gaudium & delectationem quemadmodum ea quæ rebus terrenis solent haberi, in corde non fitur. In principio inquam; nam postea quaquaversum omnia tempore, aqua hac per omnia habitacula & potentias animæ sese diffundit, donec tandem etiam in corpus ipsum deriuetur. Atque ideo dicitur in initio, illam à Deo quidem incipere, desinere in nos: nam reuera, tu homo exterior, quantus quantus est (vti sciunt qui ipsum experiri solent) hunc gustum & suauitatem percipit. Hæc ego dum scribo mecum iam perpendebam, versiculum illum Danidicum, *Dilatasti cor meum*, indicare, cor à Domino dilatarî; unde videtur significare, rei eius interiorum (vti dixi) non à corde, sed ab alia parte adhuc magis interiorum, velut à profundo quodam abdito esse. Id animæ centrum esse debet (vti postea intellexi, & deinceps etiam dictura sum) existimo: multo quippe in nobis ipsis secreta video, vt non raro me obstupescere faciunt, at quanto plura ibi sint oportet, quæ adhuc ignoro?

Dei magnalia omnia nemo intelligit.

Quam, ô Domine & Deus meus meus, magna & mirabilia sunt Magnalia tua! & nos hîc, velut stolidi & stupidi quidam bubuli sumus: etenim videmur ipsi nobis, aliquid tui comprehendere & intelligere; & reuera velut nihil id esse debet, cû etiâ intra nos ipsos magna sunt arcana, quæ non intelligimus. Velut nihil inquam respectu eorum multorum quæ sunt in te; non, quod non maxima sint magnalia & magnitudines tuæ quas oculis videmus, etiam quantum ex operibus tuis colligere & assequi possumus.

Dilatatio cordis unde fiat.

Verum vt ad prædictum Psalmi versum reuertar, non aliter ad propositum meum hic facere potest, (vt mihi quidem videtur, quoad hanc dilationem cordis; quitalis est, vt, cum aqua hæc coacta est scaturigine quam dico, è nostri inquam ipsorum profundo, produci incipit, mox per omnia interiora nostra sese diffundere, & eadem dilatare, & talia ibi bona producere videtur, quæ nec os eloqui potest, vt nec anima intelligere, quid sit quod hic sibi datur. Diffunditur hæc quadam fragrantia, perinde ac si (vt ita dicam) in fundo illo interiori arula ac focus foret, in quem odorata aromata & varij fatus conijcerentur; neque tamen lumen eius aut locus videtur, ac

rim eiusdem calor & fumus odoratus vniuersam animam peruadit; quin & corpus non raro (quemadmodum dictum est) illius fit particeps. Considerate & intelligite quod dico, quia nec sentitur calor, nec percipitur odor: nam res longè nobilior ac delicatior id est, quàm hæc ipsa sint, sed id eò tantùm dixi, vt hac ratione ipsam vobis declararem. Ii porro qui hoc experti non sunt, intelligant & certo credant id sic verè contingere; & clarius id intelligi, & animam intelligere, quàm id ipsa modò exponam: quia non est id huiusmodi, quòd imaginando prævideri queat; quantumcumque enim diligentiam adhibeamus, ipsam acquirere & assequi non possumus. Atque ex hoc ipso colligere est, non id è nostro metallo, sed ex purissimo illo diuinæ sapientiæ auro proculsum esse. Hic (prout mihi videtur) potentiæ vnitæ non sunt, sed velt ebrææ & absorptæ, & stant velut attonitæ & mirantes quidnam hoc sit.

Fieri poterit, vt in rebus his interioribus, mihi metipsi contradicens, consentanea non scribam ijs quæ alio in loco scripsi. neque mirum id est: quòd quindecim annorum spatio (tot enim prope elapsi sunt, postquam illa scripsi) maius fortasse mihi Dominus lumen & claritatem in hisce rebus dederit, quàm tunc ad illas intelligendas habebam: & nunc, & tunc, in omnibus errare possum, at non mentiri, nā mille potius mortes, Deo dante, paterer, quàm mentiri. Loquor quòd intelligo.

Voluntas quidem aliquomodo mihi videtur, diuinę vnitæ esse debere; verùm ex effectibus & operibus quæ pòstsequuntur, hæ orationis veritates optimè cognoscuntur: nullus enim dari ad illam probandam lapis Lydius melior potest. Sanè nimis quàm magna Dei misericordia & gratia est, si eam agnoscat qui ipsam recipit; & maxima, si non retrocesserit. statim carissimæ, omnimodis ad hoc orationis genus aspiratis, & ipsum exercere vultis. & meritò; neque enim animæ (vt dixi) illas comprehendere gratias potest, quas Dominus ibi illi facit; nec non quo amore eam sibi propinquiorem faciat, vicinioremque reddat. Quippe certum est, quòd scire ipsa cupiet, quomodo hanc gratiam consequi possimus. Equidem vobis, quòd quoad hoc cognoui dicam: si quando Dominus hanc dare dignabitur, sinamus illum facere, tantùm quòd Maiestas illius id ita velit; & non aliam ob causam: Ipse nouit, quare, & propter quid eam dare velit; nō est nostrū hoc scrutari & inquirere. Postquam ergo fecerimus ea, quæ ij qui in superioribus sunt mansionibus, humilitas, humilitas inquam, sectanda: per eā se Dñs expugnari patitur, in omnibus quæcumque ab eo petimus. Primum verò signum, è quo vtrum eam habeatis, colligatis, est existimare hæc vos gratias

*Maieu 8.
M. postea
lumen ha-
buit ad res
internas in-
telligendas
quā antea.
Non vult
mentiri.*

*Humilitas
quā sit
necessaria.*

gratias & gustus Domini minimè promereri, sed indignas esse quæ vitæ tempore eas vniquam habeatis.

Peteris hic à me, quomodo hoc futurum sit, & quomodo potius obtineri, si ad illas habendas non allaboremus? Ad quod, respondit nullam earum habédarum rationem meliorem esse eà quam vobis nec eas vllatenus procurandas. idque ob hæc quæ sequuntur rationes. Prima, quia primum, quod ad hoc requiritur, est, Deum sine vlla vana commodiue spe amare. Secunda, quia nonnullus humilitatis defectus est, ob tenuia nostra obsequia tam magnam rem obtineri posse, cogit. Tertia, quòd vera ad hoc obtinendum præparatio sit, sinceram animi patientiam, Dominumque imitandi, non autem gustus habendi desiderium, nam certum est, nos eum offendisse. Quarta, quòd Maiestas ipsius nobis dandas non teneatur, vti quidem ad gloriam nobis dandum est, si mandata eius seruemus. nam sine gustibus his saluari poterimus. nouit ipse melius quàm nos, quid nobis conueniat, & quis verè finis quæ eum amet, proinde certum id est, scio. Quin & quosdam per viam amoris prout oportet incedentes, nimirum ad solum Iesum Christo crucifixo seruiendum, noui, qui non modo gustus nec peritiam ambiunt, sed etiam enixe eum rogant, ne sibi eos vniquam, huiusmodi curriculo durante, det. quod autem dico verum est. Quinta est, quòd vanum laborabimus: quod enim hæc aqua per tubos conducenda habenda non sit, vti prior illa; si, quidem vena ac scaturigo eam proferre nolit, parum iuuat quod hic nos ipsas defatigemus & torqueamus. est; quantumlibet meditationi insistamus, quantumlibet vim nobisciamus, ac lachrymis natemus, non venit aqua hæc illà viâ; solummodo ei, cui eam Dominus dare voluerit, & etiam sæpè tum cum animam primum minimè de ea laborat aut cogitat. Sumus illius, carissimæ; proinde se de nobis faciat quod allubuerit, & qua voluerit nos deducat. Ego mihi persuadeo, quisquis verè se humiliabit & annihilabit (verè inquit neque enim id solum in cogitationibus nostris faciamus oportet, vti quæ non raro nos decipiunt, sed vt penitus ab omni re expoliati & nudati simus) hanc, vti & alias multas, quas desiderare & optare nescimus, gratiam à Domino accepturum. Ipsi sit honor & benedictio in sæculorum sæcula.

CAPVT III.

DECLARAT, QUID SIT ORATIO RECOLLECTIONIS, quæ ante superiorem Dominus plerumque elargiri solet. Eius exinde prosequitur effectus, vti & effectus superioris, in qua de gustibus à Domino dari solitum actum est.

Huius orationis effectus sunt multi, quorum nonnullos hic referimus. Hat prius de alio quodam orandi modo, qui ferè semper ante illam

*Cur gustus
procurari
non debeat.*

*Quibus
suis Deus
gratias det.*

incipit, aliquid dicam. Sed, quoniam alio in loco nonnulla de eo dicta sunt, hinc quam paucissimis id absoluam. De quadam inquam recollectione, quae mihi etiam supernaturalis esse videtur; quod necesse non sit, ut quod eam habeamus, in obscuro limbo loco, aut oculos ocludamus; neque etiam in re vlla exteriori sita est: cum, esto ipsum non procurem, & nolimus, oculi nobis ocludantur, & solitudinem sponte captemus; & sine vilo proflus studio & cura, orationis huius quam dixi, ædificium extrui & edificari videatur. sensus namque nostri, & quidquid externum est, suo quodammodo iure cedere, & aliquid eius videntur amittere, quod anima suum, quod amiserat, paulatim recuperet. Dicunt animam modo ad seipsam ingredi, modo supra seipsam ascendere: at hoc loquendi modo de ijs quæ volo nihil vobis declarare poterò, nam cum non satis calleo: nam per illum quo me scio exponere, satis à vobis intellectum me iri arbitror; & fortasse etiam mihi vni per eum intelligat. fingamus

*Sensus Gra-
nima poten-
tia sunt. Ca-
lit areis
praesulati.*

ergo nobisque persuadeamus, sensus hosce & potentias, quos castelli huius praedictos esse iam dixi (atque id est quod in similitudinem sumpsi, ut aliquid dein de eo possem dicere) foras egressos esse, & cū externis, qui bonorum ac salutaris castelli huius sunt aduersarii, dies, quin & annos, multos egisse; sed iam, visa pernicio sua & interitu denovo ad ipsum propius paulatim accedere, esto adhuc intrare nequeant (praua namque hæc consuetudo admodum euictu difficilis est) saltem non sunt iam proditores, & circum castellum obambulant. Ceterum potens ille Rex, qui intra castellum moratur, bona illorum voluntate visa, pro insigni sua misericordia & benignitate, illos ad se reducere satagit. quare, ad instar boni pastoris, tam leni suauisque, ut ipsimet id vix intelligant, emissio sibilis efficit, ut suam vocem cognoscant, nec in hoc perditionis statu hæreant, sed tandem ad proprium habitaculum redeant. Hic porro pastoris sibilus adeo potens est & efficax, ut res externas, quibus intricati & affixi erant, relinquentes in castellum tandem se recipiant.

Numquam id ita plane mihi declarasse videor, ac nunc. Nam ad Deum in interioribus querendum (ibi enim melius, & ad nostrum comodum opportunius, quam in creaturis, Augustino teste, inuenitur; nam postquam illum, in multis locis quaesuisset, ibi tandem eum reperit) quam maxime conducit, quod hanc nobis gratiam Deus præstat. Neque verò putetis, id per intellectum nos consequi posse, dum connitimur ut de Deo intra nos ipsas presenti cogitemus; aut per imaginationem, illum in nobis esse imaginando. Bonum quidem id est, & excellens quadam meditando ratio, cum certissime veritati innitatur, nimirum Deum intra nos ipsos præsentem adesse. Verum non est hoc quod volo: hoc namque vnusquisque, Dei ope & fauore, facere potest: at quod dico, alio longè modo

S.
Theresia

Opera

IN VII
libris

modo fit : nam subinde contingit , vt etiam antequam homo de
cogitare incipiat , iam gens illa intra castellum versetur ; vt
tamen , vnde nam aut qua intrauerit , vel quomodo pastorem
sibilantem inaudierit : neque enim per aures sonus aliquis
est (nihil quippe auditur ;) nihilominus perceptibiliter suus
in interioribus relectio sentitur ; quemadmodum ad oculum
debet , cui id datur experiri : non enim melius aut apertius id possumus
clarare. Videor mihi legisse , perinde id fieri , ac in heretico vel heretice
ne , quando sese intra se contrahunt. Bene is rem hanc intellexerat
ter , qui hac similitudine eam declarauit : verum tamen animalia
seipsa ingrediuntur , cum ipsis lubuerit ; at hic , in nostra potestate
situm non est , sed tum fit cum hanc nobis gratiam Deus facit .
Equidem sic existimo , Maiestatem ipsius non alijs eam prestare , qui
ijs quires saeculi huius iam repudiarunt (non dico tamen , vt eas de
& opere ipso repudient illi , quos ratione status id facere impos-
est ; sed affectu ac desiderio) cum illos particularim ad hoc vocem
eius interioribus intendunt. Vnde mihi persuadeo , si modo Ma-
ieus dare locum velimus , fore , vt ipsa ijs quos ad maiora iam vocare
non solum hoc verum etiam alia datura sit. Quare quisquis hoc
experietur & intelliget , summo opere eum laudet necesse est : quoniam
namque est , hanc in se gratiam ac Dei munus agnoscat , eique pro
gentes gratias agat , vt se hac ratione ad alias maiores ab illo recipere
disponat . simul etiam dispositio hoc est , ad illum audiendum & re-
randum , quemadmodum in nonnullis libris facere iubemus , vt videlicet
studeamus non multum discurrere , sed attentius esse ad videndum
Dominus in anima operetur. Quamquam , intelligere nequeam , quomodo
do , si Maiestas ipsius nondum suo nos rore irrorare inceperit , non
cogitatio detinere queat , ita vt non plus damni , quam emolumenti adhibe-
esto hac super re satis multum sit a nonnullis viris spiritualibus disceptatum .
Quod ad me (vt paruam meam humilitatem fatear) numquam habere
vllam sufficienter rationem mihi dare potuerant , quae me in ipsorum
tentiam pertrahat . Horum nonnemo allegauit mihi librum quemdam
sancto viro F. Petro de Alcantara compositum , quem & ipsa vt sanctum
reputo , cui me libens subijcerem , quod hoc illum satis nosse scirent
cum pariter legissemus , comperi ipsum idemmet dicere , quod ipse
esto non ijsdem verbis , sed ex ijs quae dicit , colligere est , opus esse , vt
iam excitatus sit.

Quibus
Deus hanc
gratiam fa-
ciat.

Deo ob gra-
tiam accep-
tam agende
gratia.

Cogitatio
quomodo se
detinere
queat.

Fieri quidem potest , me errare ; sed quae sequuntur rationes , hanc
persuadent & conuincunt . Prima est , quod qui in hac operatione
tus minus facere cogitat , vel vult , plus alijs praestet . Quare non

nobis hic faciendum est, quamvr, velut pauperes & omnium egeni, coram potenti opulentoque Imperatore prostrati, aliquid ab eo petamus, & quamprimum oculos in terram deiciamus, & quod daturus est, cum humilitate expectemus. Cumque per secretas & arcanas illius vias, intelligere videmur, nos ab ipso exaudiri, tum quidem consultum est tacere, quandoquidem nos apud se versari passus sit. neque tunc in consultum fuerit, dare operam, (si quidem possumus) nihil velper intellectum operemur, aut discurramus; at, si videamus, nos à Rege illo nec auditos esse, nec videri, non debemus velut attoniti & consternati haerere. satis namque anima attonita manet, cum hoc ipsum procurauit, & multo scedior, & oratio fortassis, per eam quam sibi, ad nihil omnino cogitandum intulit violentiam; inquietior. Sed credamus necesse est, Dominum velle, vt ab ipso aliquid petamus, & coram eo consideremus, ipsum optimè scire & nosse quid nobis conueniat. Equidem in animum inducere nequeo, vt humanas industrias & operam aliquid posse credam in ijs, quibus Maestas illius limitem certum posuisse, ac quae sibi referuare voluisse videtur; quod non item in alijs multis, quas per nos, ipsius cum fauore, exequi possumus, fecit, quales sunt, austeritates corporales, opera bona, & orationes quousque nostra pertingere & se extendere potest infirmitas ac miseria. Altera verò ratio est, quod opera illa interna, planè suauia & pacifica sunt; opera verò pœnosa & laboriosa exequi, plus dispèdij afferat quàm compendij (pœnosum opus voco omnem violentiam, quā ipsi nobis inferre volumus, vt esset, si spiritū & respirationē comprimere ac retinere vellemus.) sed anima se in Dei man⁹ resignet, vt de ea is faciat quodcunque voluerit, quàm potest minimè, de suo commodo laborando, quàm autem potest maximè, in Dei se voluntatem resignando. Tertia est, quòd hoc ipsum studium & contentio, quòd ad nihil omnino cogitandum adhibetur, cogitationem forsitan ad multum cogitandum excitaturum sit. Quarta denique est, quòd nihil substantia- lius Deoque acceptius sit, quàm vt illius honorem ac gloriam ubique prae oculis & in memoria habeamus, nostri ipsorum verò, nostrique lucri, deliciarum ac consolationis obliuiscamur. Quomodo ergò sui obliuiscatur is, qui ita anxius ac sollicitus est, vt sese mouere non audeat, neque etiam intellectum, atque effectus ac desideria sua, vt sese, ad maiorem Dei gloriam desiderandam moueant, neque etiam de ea quam is habet, gaudeat finire? Cū verò Maestas illius, intellectu vacare & quietū esse vult, tunc alio eum modo occupat; atque in cognitionem tam illustre, ac tam supra omne quod ipsi assequi possumus, lumen infundit, vt eam velut absorptam manere faciat, tuncq; intellectus, (vt tamē nesciat

Quomodo
Dei intel-
lectum oc-
cupet.

S.
Theresia

Opera

IN VII
166

homo, quo id modo fiat) multò melius edoctus manet, quàm perire
cumque adhibere ipsi possumus diligentias, vtpote quæ non
eausa sunt, vt magis is perdat. Cum enim potentias nobis Deus
rit, vt per eas laboremus, & omnia quæ sunt suum præmium habere
non est quodd eas incantare aut vincere studeamus, sed suo eas ob
fungi sinamus, quoadusque ad aliud sublimius & altius à Deo certetur.
Quod autem conuenientius ac potius facere posse ac debemus
tem animam illam, quam in hanc mansionem Dominus intro
est dignatus, est hoc quod dixi; adhuc vt sine vlla violentia ac
discursum intellectus constringere ac velut colligare procurrat
tamen eum suspendere, vt nec cogitationem: quamquam bonam
meminerit se in Dei præsentia & conspectu agere, & quis sit iste Deus
si verò illud ipsum quodd in se sentit, ipsum absorbeat & inebriet,
me licet; sed intelligere is nolit quid sit, quia id voluntati datur
sinare; ego eam frui eo quodd habet, sine eo quodd ad hoc viliam addu
rit industriam, sed tantum verba aliquot amorosa proferat. Nam
et si hic sine vlla omnino cogitatione manere, non studeamus: sed
men sine vlla sumus, esto id quàm breuissimo duret spatio, sed quom
modum alibi dixi, causa, cur in hoc orationis modo intellectus
sus cesser, (in illo, inquam, qui hanc mansionem iam intrare co
nam recollectionis orationem coniunxi cum hac, de qua & prius
debet am, & quæ multò inferior est eâ quam orationem diuini or
stuum vocau; sed quæ fundamentum ac velut principium est qu
illam perueniatur: nam in oratione recollectionis nec meditatio,
intellectus operatio prorsus omittenda est) causa inquam est, quod
sit velut fons viuus & manans, qui per tubos aut canales nimis
currit, vnde se submittit ac humiliat, aut potius humiliatur, quod
se intelligere non posse ea quæ vult; itaque, fluctuans ac nutabundus
illuc quæ fertur, ad instar stolidi, quia nusquam quiescit aut sedem
figit. Ceterum voluntas ita in Deo suo fixa & stabilis est, vt commo
tumultus illius ei quàm molestissima sit, vnde hoc ipsa curare nō de
nā id multū eā perdere faceret de eo quo iā fruatur; sed ipsum omni
in amoris brachia sese conijcere: nā Maiestas illius eā edocebit, quod
hic facere oporteat. nam omnia penè in eo sita sunt, vt tanto bono
dignam reputet, atque gratijs agendis se totam occupare.

Vt autem de oratione recollectionis aliquid dicam, ideo nihil
de effectibus seu indicijs, quos in animabus, quibus Deus Operatur
hancce orationem cōcedit, cernere est, sum locuta. Quemadmodum
ad oculū intelligitur, suā animæ dilatarionē atq; extensionē esse per
ac si aqua quodā è fonte manās canalem aut ductū non haberet.

Cur in ora
tione intel
lectus non
discurrat.

aueret, sed fons ipse ita affabrè factus esset, vt quo plus ex eo aqua efflueret, eo fabrica ac scyphon ille maior fieret: sic & in hoc orationis modo plura alia mirabilia quae Deus in anima operatur, contineri videntur: eam namque habilitat, ac sic paulatim disponit, vt, quidquid in illam insinuat, continere possit. Haec porro suauitas & interior dilatio colligitur ex ea quae hinc ei manet, cum in ijs quae ad Dei obsequium spectant, iam ita restricta & ligata non sit atque erat antea, sed longè extensior ac dilatior; adhuc ipso suppliciorum infernalium timore iam adeò non coarctetur: nam, licet maior exinde ei ne Deum offendar, timor maneat; nihilominus seruilis timor penitus hic deperditur, magna quae eo aliquando fruendi fiducia ac spes illi manet. Quin & austeritatum subeundarum timor, ne fortè per eas valetudini detrimentum aliquod inferatur, quem habere antea solebat, tunc abscedit; nunc enim omnia se, in Deo, posse putat, & maiora illarum subeundarum desideria habet, quam habuit hactenus. Timor quoque laborum, quem habere solebat, iam multò temperior est; quod fides eius iam magis viua sit, & intelligat, si quidem propter Deum eos patitur, sibi à Maiestate illius gratiam dandam, ad eos patienter & generosè sustinendos. quin imò eos interdum vltro expetit ac desiderat, quod prompta ac resoluta voluntas illi maneat, ad aliquid Dei nomine faciendum; & quod magis & perfectius illius magnitudinem iam perspectam habet, hinc se eo miseriorem ac viliorem reputat; & quod gustus & consolationes diuinas iam experta est, hinc delicias mundanas non nisi meras sordes & inantias esse videt; atque ideo se affectumque suum paulatim ab illis retrahit, quin &, ad ipsum faciendum, iam magis sumptuosius domina est. Denique, in omnibus virtutibus iam multò perfectior est, ac melius eas exercet; atque in illis vltique & vltique proficere non desinet, nisi aut prorsus resiliat, aut aliquid quo Deum offendar committat. tum quippe omnia perdit & frustra sunt, ad quantumcumque sublime perfectionis culmen anima etiam ascenderit. Est autem id ita intelligendum, quasi, etiam fortè semel aut bis hanc animam alicui gratiam Deus faciat, omnes illae quae dictae sunt gratiae in illa maneant, si eas continuo non recipiat in hac namque perseverantia omne bonum nostrum situm est.

Porro vnius rei seridè commonere visum est eum, qui se ad hunc statum prouectum videbit, omnimodis vt caueat, ne se in vllam Dei per peccatum aliquod offendendi occasionem conijciat. nondum namque anima hic adeò robusta vel adulta est, sed ad instar infantis primum lactere incipientis; qui si se à matris vberibus diuellat & submoueat, quid de illo expectari aliud quam certa mors potest? Equidem vehementer memento, ne hoc idem contingat ei, qui, postquam hanc & Dominus gratiam praestitit, orationem deserit, nisi maxima & praegnantissima eum ad

*Quomodo
in ea anima
dilatur.*

*Quomodo
animam
immuet.*

*Peccatoris
occasionem
vitanda.*

S. Theresia

Opera

N. M.
16

*Animam
seruentem
cur diabo-
lus magis
oppugnet
quam aliam.*

*Demon eo
gravior effe-
ctus opera-
tur & Deus.*

*Nonnulli
ab nimie-
ritate rerū
exteriorum
ad diuinam
consolatio-
nem se red-
dunt incer-
tos.
Raptus si-
tius quis
fit.*

Hoc faciendum causa impellat, vel quamprimum rursus eam resisteret, alias enim de malo in peius rueret. Noui, quam merito, & multum, de casu timere nos oporteat; & nosco nonnullos, quorum sanè me quædam maxime miseret, quibus, quod dico, contigisse vidi, eò quod se existissent ab eo, qui tam amicabiliter & amorosè ipsis in amicum sedebat, & hoc ipsum etiam opere ostendere, cupiebat. Serio & sollicitè precor, moneo, ne in vllas peccandi occasiones se conijciat. Plus namque solus conuincitur, ut vel vnam illarum animarum subuertat, quam solus multas, quibus id genus gratias DOMINVS præstare non potest: quod illæ multum nocere demoni queant, tum plurimum ad sui sequelam trahendo, tum in Ecclesia Dei magnum foras actum faciendo. Et quamuis aliud non esset, quam quod Maledictus ipsius illas singulari quodam amore videat prosequi; hoc vnum satis est, ut is omnem, ad eas perdendas & subuertendas, operam adhibeat & conatum: unde fit, illas validè impugnari; & si expugnetur, multò pereunt profundius, maiorque longè illarum interitum, quam aliarum.

Vos verò, carissimæ, quantum colligere est, ab hisce periculis immunes & liberæ estis: ast à superbia & vanæ gloriæ studio Deus vos liberet; quin & ab insidijs diaboli, præsertim, quibus id genus gratias & charismata fingendo vult imitari. quod colligi potest, eò quod eisdem effectus non operabitur, sed planè contrarios. Vnde autem vos periculi commonere cupio (tamen alio in loco de hoc vos monuisse memini) in quod non paucos orationi deditor, præsertim mulieres; quæ quod viris imbecilliores sumus, huiusmodi rei quam dicere hinc instituo, magis sumus obnoxii, in noui. videlicet nonnullos ob frequentes penitentias, orationes, vigilas, tum quod complexione ac natura sua debiles & imbecilliores sunt, ubi delicijs quibusdam spiritus recreantur, à natura accipere destitui; cumque internum aliquod gaudium sentiunt, & tunc rursus deliquium ac debilitatem quamdam, cumque dein accedat spiritus, quem vocant spirituales, quod quid paulo maius est eo quod dictum est; vnum velut alterum esse, nec inter hæc discrimen putant, itaque se ab eo absorberi sinunt: & quo ulterius progreditur, eo absorbentur magis, quod natura & corpus magis debilitatur. illi autem id in suo sensu putant esse raptum, ego verò id tantum fatuitatem, cum non sit aliud, quam tempus ibi perdere, & vnde diuinam destruere. Scio, vnam per octo integras horas hoc in statu fuisse, quæ tamen tunc sensus penitus expers non erat, ac de Deo nihil orationis sentiebat: & hæc per somnum, cibum, & austeritatis moderationem.

bitandem restituta est; fuit enim quidam qui ipsam intelligeret; nam & Confessarium, & alios multos, quin & seipsum deceperat, esto data opera neminem decipere veller. Credo, diabolus satis ad hoc fuisse conatum, & collaborasse, vt aliquod hinc lucrum referret; iamq; non vulgare inde referre incipiebat.

Sciendum verò, cum id verè à Deo venit, tamen si tum interiùs, tum exterius deliquium sentiat, id tamen illi animae non accidere, quæ vehementes in se motus ideo sentit, quòd Deo se tam vicinam videat. deinde motus hic tam diurnus non est, sed quàm breuissimus. Licet autem ipsa rursus exinde absorbeat, & eandem orationem experiatur, tamen, si nulla sequatur debilitas (vti dixi) eatenus id non pertingit, vt aut corpus dissoluatur, aut vllum sensum exteriorem in eo operetur. Quapropter monitas vos volo, vt, cum hoc in vobis sentietis & percipietis, sine mora rem ad Præpositam deferatis, ab eoq; vos quàm potestis maximè diuertere studeatis; ipsa verò eas tam multum & tamdiu orationi insistere prohibeat, sed valde parum orare permittat; adhuc det operam, vt sufficienter dormiant & comedant, quoadusque vires naturales ipsis redeant, si fortè hac ratione perditæ sint. Si verò adeò imbecilli sint corpore, vt ne ista quidem eos inueniunt, mihi credant non ad hanc se vitam, sed actiuam potius à Deo eligi: nam omnis generis & vitæ homines in monasterijs sint oportet. quare munijs actualibus eas occupent Superiores, seduloq; caueant, ne sapius solæ sint; ita namq; valetudo penitus destrueretur. & hoc eis nimis quàm magna futura est mortificatio. Hac porro ratione probare Dominus vult, quo in ipsum amore ferantur, ac quomodò hanc eius absentiam ferant; & post breue tempus pristinas eis vires restituere dignabitur. sin minùs saltem per orationem vocalem, & obedientiam multum lucrabuntur, ac sic merebuntur id quod hac via promerita fuissent, & forsitan etiam amplius. Erunt fortassis & aliquæ, tam imbecillis cerebri & imaginationis (nonnullas tales ego noui) vt, quidquid cogitant, verè videre sese existiment. quod sanè perquam periculosum est. Verùm, quia hac de re fortassis agam postea, hinc plura de ea nō scribam; cò quòd in hac mansione plus æquo me diffudi; quod hæc sit, in quam plures animas ingredi arbitror, quàm in illam aliam. Et quoniam hic naturalia, simul & supernaturalia reperire est; hinc plus in hac creatione damni dæmon homini potest: nam in ijs quæ adhuc describenda sunt, mansionibus Dominus tantum ei non permittit, nec tantam

potestatem concedit. Ipsi honor sit & gloria in
secula. AMEN.

MAN-

*Indiscreta
austeritates
& oratio
quomodò
rescindenda*

*Quoniam
mansiones
plures in
gradibus*